

Goedkeuring van de op 3 juni 1971 te Luxemburg tussen de Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap tot stand gekomen Protocollen betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 29 februari 1968 betreffende de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen en van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Trb. 1971, 139 en 140)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

De in 1968 ondertekende verdragen tussen de lid-staten van de EEG over de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen en over de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, welke verdragen tot stand gekomen zijn op grond van artikel 220 van het EEG-Verdrag, bevatten beide een „gemeenschappelijke verklaring” volgens welke de lid-staten zich bereid verklaren de mogelijkheid te onderzoeken om bepaalde bevoegdheden toe te kennen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen ten einde te voorkomen dat verschillen in uitlegging van deze verdragen afbreuk doen aan de eenheid daarvan.

In een door het Comité van Permanente Vertegenwoordigers ingestelde werkgroep is geruime tijd onderhandeld over de wijze waarop aan deze verklaringen gevolg zou moeten worden gegeven. Dit overleg heeft ten slotte geleid tot de opstelling van de twee protocollen, die thans ter goedkeuring worden aangeboden. De werkgroep heeft allereerst de vraag onderzocht of het wenselijk zou zijn één regeling te maken voor toekenning van competentie aan het Hof voor alle nadere verdragen tussen de lid-staten van de EEG, of voor alle verdragen, tot stand gebracht en nog tot stand te brengen op grond van artikel 220 van het EEG-Verdrag, dan wel of het beter zou zijn voor elk verdrag een afzonderlijke regeling te maken. Aangezien bleek dat de problemen voor de verschillende verdragen verschillend lagen, is tot de laatste oplossing besloten.

Vervolgens deed zich de vraag voor welk systeem gekozen zou moeten worden voor de beide tot dusverre op grond van artikel 220 gesloten verdragen. Sommige lid-staten (waaronder Nederland) wensten zo nauw mogelijk aan te sluiten bij artikel 177 van het EEG-Verdrag, dat de mogelijkheid opent dat nationale rechters aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen z.g. prejudiciële beslissingen vragen en rechters die in hoogste instantie oordelen daartoe verplicht. De overige lid-staten wilden eveneens in beginsel aansluiting zoeken bij het systeem van artikel 177, maar enkele van hen wilden daarop beperkingen aanbrengen. Hoewel de onderhandelingen alleen betrekking hadden op de beide op grond van artikel 220 EEG-Verdrag gesloten verdragen, speelde het besef een rol dat precedënten geschapen zouden kunnen worden waarop een beroep zou kunnen worden gedaan bij een eventuele latere herziening van het EEG-Verdrag zelf.

De besprekingen hebben ten slotte tot een compromis geleid, dat in het kort op het volgende neerkomt. De uniforme interpretatie van beide verdragen zal worden opgedragen aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, volgens het systeem van artikel 177 van het EEG-Verdrag.

Laatstgenoemd artikel is bijna woordelijk overgenomen voor wat betreft de uniforme interpretatie van het verdrag over de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen (artikel 2 van het op dat verdrag betrekking hebbende protocol).

Voor het andere verdrag, dat over de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, is een beperking aangebracht, die voornamelijk daarin bestaat dat nationale rechters in eerste instantie niet het recht zullen hebben prejudiciële beslissingen te vragen. Dit recht is voorbehouden aan de rechters in tweede en derde instantie (appèl en cassatie), waarbij de rechters in hoogste instantie in voorkomende gevallen tot het vragen van een prejudiciële beslissing verplicht zullen zijn. De lid-staten die zich hiertegen oorspronkelijk hadden verzet hebben een kleine tegemoetkoming gekregen, die inhoudt dat in artikel 3 van het protocol, dat betrekking heeft op de uitlegging van het tweede hierboven genoemde verdrag, een modificatie is aangebracht ten opzichte van artikel 177 van het EEG-Verdrag. De tekstwijziging stelt buiten twijfel dat de verplichting voor de hoogste rechter een prejudiciële beslissing te vragen slechts bestaat als deze een dergelijke beslissing noodzakelijk acht voor het wijzen van zijn vonnis. Men mag echter stellen dat deze modificatie geen materiële afwijking van het EEG-Verdrag inhoudt, omdat gewoonlijk aangenomen wordt dat een dergelijke beperking eveneens geldt voor de verplichting, voorzien in artikel 177, lid 3, van het EEG-Verdrag. Een dergelijke conclusie kan men trekken uit de samenhang tussen het tweede en het derde lid van dit artikel.

Voor verdere bijzonderheden kan verwezen worden naar het door de werkgroep opgestelde „verslag” dat in het *Tractatenblad* is afgedrukt (1971, 139, 140).

Het wetsontwerp tot goedkeuring voor Nederland van het Verdrag betreffende de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechtspersonen is nog bij de Tweede Kamer aanhangig (schriftelijke stukken 11 790). Voor het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken is de bekrachtigingsprocedure voltooid (Rijkswet van 4 mei 1972, *Stb.* 291). Dit verdrag is op 26 juni 1972 voor het Koninkrijk bekrachtigd. Het is inmiddels in werking getreden.

De Minister van Justitie,

VAN AGT.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

N. SCHMELZER.